

דור המנהיגים של העלייה השנייה הוא חזק ועיקש. הוא מסרב להרפות ממושכות השלטון, מתעקש למלא עד נשימתו האחרונה מה שהוא רואה כשליחות שאינה מותרת מקום לחיים או לשיקולים פרטיים. שאיפתם של בני הדור הצעיר (יחסית) לקבל לידיהם את עמדות ההכרעה, נראית לוקנים כהתפרצות של חוסר-סבלנות מגונה. באחד הקטעים של הראיון הגנוז, אשר פורסמו השבוע עליידי ביטאון המישמרת הצעירה של מע"י, רמזור, דיבר לוי אשכול על לויבה אליאב, ששימש במשך שנים כ-



חושי (באזכרה לאשכול) האיש החזק

עוזרו הקרוב. הוא התרעם על כי אצה היה דרך לאליאב להיות שר בממשלה — והוא בסך-הכל בן 47! הוא שכתה, כי בגיל 47 היה הוא עצמו מאנשי-העשייה המרכזיים בתנועה הציונית. אבל מה שאין ישישים עקשנים מוכנים לעשות מרצון, עושה הזמן. כך קרה עם לוי אשכול לפני חודש; וכך זה קרה השבוע עם נכדו אבא חושי.

אישים

מר חיפה

כאשר התפרסם באחד העיתונים, לפני כ' שנה, כי מלאו 70 שנה לאבא חושי — רגז ראש עיריית חיפה, הוא לא רצה לקלקל את תדמיתו כאיש צעיר. הוא היה בן דורם של אנשים השואלים בתמיחה, "מה זה דיסקוטש?" אבל אחת מ' הפועלות הפומביות האחרונות היתה בחתונה של מלכת היופי מירי זמיר. למרות שמוטע כבר לא עמד לו כוח לערוך את סיורייה-השחר שלו במרדנות העיר ובמעלותיה, כדי לפקח על עבודות-הניקיון, ושתמרה דמותו בעיני תושבי חיפה דווקא כפי שהצטיירה באותן שנים פעלתניות.

יורב חיפה האדומה. בתחילת 1951 נבחר אבא חושי, ראש רשימת מפא"י, לראשונה כראש עיריית חיפה. מאז ועד מותו משבץ-לב השבוע, היה "מר חיפה". אבל לפני כן היה "החבר חיפה" — האיש החזק של ההסתדרות בעיר הפועלים. הוא קבע את הדפוסים שהעניקו לעיר את השם "חיפה האדומה". המכשיר שלו היו פלוגות הפועל, והמוני הפועלים של נמל חיפה. כאשר עלה ארצה מפולין, כצעיר בן 22, היה איש-פרולטריון מתוך הכרה; הצטרף ל' בית-אלפא, הקיבוץ הראשון של השומר הצעיר, סלל כבישים, ייבש ביצות, למד ער-בית (וכעבור שבע שנים עבר לחיפה. מיומו הראשון הגיע אל השטח שנועד להיות מעוון-שלטוני: הנמל. הוא אירגן את הפועלים הערביים והיהודיים נגד הקבלנים, יום העלאתם ארצה של 500 חוארים יהודיים מסלוניקי, עלה משם לכהונת מזכיר לישיבת-העבודה ומזכיר מועצת הפועלים. תוך כדי כך נהיה חבר חשוב במפא"י. הקרן הסודית. מאחורי ההופעה הנאה והחסודה, היה אבא חושי איש היתוקה. הוא ניהל את ענייני הפועלים — ומאחר (המשך במדור 19)



גיבור ציריך

אסכר על עצמו

"ג'יימס בונד הישראלי", כפי שכנתה אותו העתונות העולמית, חזר למולדת.

קיבלו אותו בכבוד מלכים. מאות ירדים נשארו על כפיים. ראשיה ממשלה אירחה אותו בראיון אישי. זרייה-פרחים מכל קצות הארץ הציפו את ביתו, כמושב אליכין שליד חדרה. אבל הצעיר התמיר ויפה-התואר, בעז החיידך הנכרך, שהפך בדיליה לגיבור לאומי, נשאר אפוף מיסתורין.

תפקידו, והעובדה שהוא נמצא בעיצומם של הליכום משפטיים, מנעו ממנו לספר את גירסתו על מה שאירע בציריך ועל תפקידיו הכסתוניים.

השבוע, בבית משפחתו הצנוע באליכין, היה מוכן להשיב על שאלה אחת: מי אתה, מרדכי רחמים?

ני בחור רגיל, בלי סיפור מיוחד. גור לדיתי בעיר אקרה במחוז קורדיסטן, שב' צפון עיראק. אבי היה שם סוחר ואמא היתה עקרת-בית. היינו חמישה בנים ב' משפחה. שניים מהם, בן ובת, נפטרו כשהיו ילדים. לא היכרתי אותם ואינני



נשיקה מאמא

מרדכי רחמים, "ג'יימס בונד הישראלי" כפי שכנתה אותו העיתונות העולמית, גיבור פרשת אלעל בציריך, שב לביתו במושב אליכין; זוכה לנשיקה מאמו. לשמאלו ניצב אביו, פועל חקלאי במשקי הסביבה.

קים בחורשות כמו טרזן ביערות. פעם נפלתי מעץ גבוה מאוד. הענף נשבר והי נשימה נתפסה לי. כימעט שברתי רגל או. הלכתי למקוה בגלל הפנימייה שיש שם. בבית היה המצב קשה והתנאים ב' פנימייה היו טובים יותר. הלימודים ב' מקוה הכניסו שינוי קיצוני בחיי. בפעם הראשונה בחיים היתה לי מיסגרת קבועה, סדריוס קבוע ומשמעת. היו לי חרות וזכויות מוגדרים. בפעם הראשונה גם לא הרגשתי את עצמי כעולה חדש, אלא כאחד מבני הארץ הזאת.

כל המאורעות הטובים בחיים קרו לי שם. כל יום היה חווייה. אני חושב שבית-הספר הזה עיצב את אורחות טובה ולאבת מולדת. המחנכים

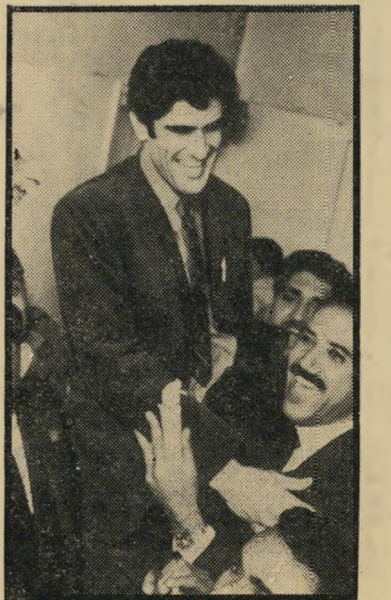
אני ביישן גדול!

שלגו היו כל אחד סופרמן במיקצוע לו. וכל הסיפורים על כל האנשים הנפלאים ש' יצאו ממקוה, נתנו הרגשה מחויבת.

*** "לא שואא ערבים!"

אני זוכר שעשיתי במקוה מעשה שובבות אחד. פעם, בשעת הכנת השיעורים המוקדמת, הביא משהו חזון לחדר הכיתות הבוגרות. החליטו לעשות רעש ולזרוק את החזיו לכיתות הגנור-כות, שלמרו למטה. החברה שאלו: מי מוכן לעשות את זה? אף אחד לא הת' נזב. אמרתי שאני מוכן.

תפסתי את החזיו וזרקתי אותו למ' טה. הוא התפוצץ ועשה רעש עצום. בא המרדך ושאל מי עשה את זה. לא אמר' נו לו. גם כשבא למחרת המנהל ודרש לגלות מי זרק את החזיו לא אמרו לו.



שובו של גיבור

חבריו של מרדכי רחמים נוסאים אותו על כפיים בגלל התעופה.

אבל כשאיים להעיק את התלמיד האחד ראי עלינו מבית-הספר, קמתי ואמרתי שזה אני. שלחו אותי הביתה, אבל החב' רה הקימו רעש ובסופו של דבר החזירו אותי. באותה תקופה הייתי אחד ממועצת התלמידים, והמנהל שאל אותי איך אני, בתור חבר ועדת הסקטור, לא מתבייש. "כן, אבל אני גם ילד", אמרתי לו. "וילדים עושים לפעמים מעשי שובבות." היו לנו במקוה הרבה תלמידים ער' ביים. לי עצמי היו המון חברים ערבים. הייתי איתם ואני יכול להעיד על עצמי שאינני שונא ערבים. אני לא מתייחס אליהם כלל. אפילו אחרי המלחמה האחרונה אני לא מוציא מסקנות לגבי כל העם ה' ערבי. אני יודע שכל מה שקורה זה בגלל המנהיגות המושחתת שלהם.

לכל אדם יש חולשות, ואני חושב ש' החולשה הגדולה ביותר שלי היא זו ש' אני ביישן. ביישן גדול מאוד. אחד כזה שנשאר מהצד בוויכוחים עם החברה; עד שלא הייתי חי ממש עם החברה, במקוה או בצבא, לא הייתי אומר מילה ולא מתוכח.

אני פשוט מתבייש להשמיע את הקול שלי. הדבר שאני הכי מפחד ממנו זה לדבר בפני קהל. פשוט אני לא יכול לע' שות את זה. פעם קמתי לדבר בוועדת הסקטור במקוה. הרוב התרגשות פלטיני שות והעלכתי מורה שלא היה מגיע לו.

אם אני יכול לשפוט על תכונות חיר

ביות של עצמי, אני חושב שהתכונה החשובה שלי זה כוח רצון. מה שאני מרגיש שאני יכול להשיג אני משיג. בני מקוה החלטתי שאני מוכרת להשיג בני רות. זה היה די קשה. היינו עובדים ארבע שעות ובמסגרייה היו לי חניכים. היתה לי עבודה אחראית. אך למרות זה לחץ השתדלתי תמיד לעבוד טוב. יחד עם זה אף פעם לא השתמטתי מבילויים עם החברה, כמו לאסוף פטריות, לסחוב ענבים בכרם או דברים אחרים. וכשכולם היו כבר עייפים והולכים לישון אני הלכ' תי ללמוד.

במקוה הייתי במיסגרת גרעין של המחנות העולים. היה מדובר שאנתנו נלך לקיבוץ צובא בהרי ירושלים. החיים ב' קיבוץ דווקא משכו אותי, אבל ידעתי שאני מוכרת לעזור בבית. ההורים סמכו עלי. לכן העדפתי ללכת לצנחנים. המלחמה עצמה, אני חושב, לא שינתה אותי, חוץ מזה שהתחלתי לעשן בתקופת המחץ של הכוננות, ומאז אני מעשן קבוע. אני לא אחד כזה שמתפרק. כשאני נוהג אני לא עושה פלאברות. אף פעם לא לר' קת שאנסים, ונוהג נוהגה זהירה.

אחרי הצבא רציתי ללמוד מזרחנות ב' אוניברסיטה בירושלים. התחלתי ללמוד לשם כך אנגלית. זה היה דרוש לבחינות הכניסה, מפני שאני הלש באנגלית. כש' הייתי שם הציעו לי את העבודה הביט' חוינת ועובתי.

עכשיו אני חוזר ללמוד. אני לא ממחר בשום דבר. השאיפה הנעלה ביותר שיש לכל אדם היא כמובן להקים משפחה. אבל ללכת לזה במהירות, זה לא רצוי. ראיתי את הצער של אחי שהתחתן בלי שתהיה לו דירה ובלי כסף, ונוכחתי ש' לרוץ לזה בעניים עצומות זה לא עסק. אני חושב קודם ללמוד, להתבסס, לעזור למשפחתי ואחר-כך נראה מה יהיה איתי